

ANAYASA DEĞİŞİKLİĞİNDE MECLİS SÜRECİ*

ULUSLARARASI
ŞEFFAFLIK
DERNEĞİ

• SİYASAL KATILIMCILIK

Dört partinin 1,5 yıl üzerinde çalıştığı ve Meclis'teki tüm partilerin uzlaşmasıyla 2011'de belirlenmiş olan 60 maddelik Anayasa tasarısı göz ardı edilerek, sadece AKP ve MHP tarafından hazırlanmış olan Anayasa tasarısı 316 milletvekilinin imzası ile 10 Aralık 2016'da Meclis'e sunuldu. AKP milletvekillerinin Anayasa teklif metnini görmeden boş kağıda imza attıkları iddia edildi. CHP ve HDP'nin 'Anayasa değişikliği teklifinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ilişkin' önermeleri kabul edilmedi. Önceden tutuklu bulunan 11 milletvekilinin yanı sıra, Meclis anayasa çalışmaları süresince* 8 HDP milletvekilinin daha gözaltına alınması dolayısıyla HDP Meclis çalışmalarını sayısal olarak eksik yürütmek zorunda kaldı. Komisyon üyesi olmayan milletvekillerinin söz almasına izin verilmedi. Görüşmeler olağanüstü bir ivedilikle tamamlandı, maddelerin etrafıca tartışılması mümkün olmadı. Teamüllerin aksine partiler komisyonda eşit sayıda temsil edilmedi, dolayısıyla da birçok muhalefet önergesi görüşülmeden reddedildi.

Siyasal katılımçılık eksiktir.

• TOPLUMSAL KATILIMCILIK

Önceki Anayasa Komisyonları sırasında birçok sivil toplum kuruluşunun görüşü alınmış ve çeşitli öneriler toplanmış olmasına rağmen, bu süreçte hem sivil toplumun görüşü alınmamış hem de önceden sunulan öneriler dikkate alınmamıştır.

Toplumsal katılımçılık eksiktir.

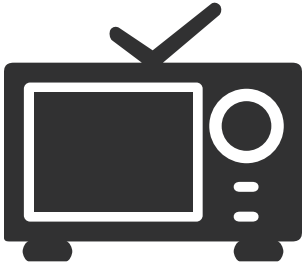
• ŞEFFAFLIK

Tüm yurttaşları ilgilendiren anayasa değişikliği gibi önemli bir meseleye dair yürütülen tartışmaların halk tarafından izlenebilmesi için komisyon görüşmelerinin TRT 3'ten (Meclis TV) kesintisiz olarak canlı yayınlanmasına ilişkin CHP önergesi reddedildi. Görüşmeleri HDP ve CHP milletvekilleri sosyal medya hesapları üzerinden yayın yaparak, CHP milletvekili Ali Şeker de kendi imkânlarıyla yaptığı periscope yayınıyla kamuoyuna ulaştırdıysa da sosyal medya kullanmayan geniş halk kesimleri tarafından Meclis görüşmeleri takip edilememiştir.

Şeffaflık eksiktir.

• BİLGİLENDİRME

ANAR Araştırma Şirketi'nin yaptığı ankete (20-27 Aralık) göre; yeni anayasa paketi hakkında "Hiç bilgim yok" diyenlerin oranı %36, "Çok az bilgi sahibiyim" diyenler %28, "Biraz öğrendim ama..." diyenlerin oranı da %14 olarak açıklandı. Anayasa değişikliğinin içeriğine ilişkin bilgi eksikliği bulunmaktadır ve bu durum referandumda yapılacak oylamaya ilişkin soru işaretleri yaratmaktadır. Anayasa komisyon görüşmelerine basın alınmaması ve bu süreçte basın özgürlüğü alanındaki diğer kısıtlamalar da toplumun bilgilenebilmesine ve meseleyi özgürce tartışmasına engel olmuştur.

Bilgilendirme eksiktir.

• UZLAŞMA KÜLTÜRÜ

Görüşmeler sırasında Meclis'te defalarca yumruklu kavga çıktı, milletvekilleri yaralandı. Yaşanan arbedede Meclis kürsüsünün kırıldığı, saksının atıldığı, bir milletvekilinin burnunun kırıldığı, milletvekillerinin birbirlerinin boğazına sarıldığı görülen görüşmelerde "ısırılma" iddiaları öne sürüldü. MHP milletvekillerini hayır oyu kullanmaya çağırarak amacıyla kendini kürsü mikrofonuna kelepçeleme Aylin Nazlıaka'nın bir saatlik eylemi, AKP kadın milletvekillerinin sert müdahalesiyle sonlandı. Mecliste ilk defa, kadın milletvekillerinin kavga ve yaralanma sahneleri görüldü. Çıkan arbedede HDP'li Pervin Buldan ve CHP'li Şafak Pavey hastaneye kaldırıldı.

Uzlaşma kültürü eksiktir.

• USUL İHLALLERİ

Muhalefetin itirazlarına rağmen AKP'li vekillerin kabine girmeden açık oy kullanması Anayasa oylamasında gizli oy kullanma zorunluluğu olup olmadığı tartışmasını gündeme taşıdı. Oylamanın ikinci turu sırasında MHP milletvekillerinin kullandıkları oyların pullarını MHP milletvekili Arzu Erdem'e teslim ederken görüldüğünün iddia edildiği bir video ortaya çıktı. Görüşmeler sonlandırılırken AKP milletvekillerinin hem sisteme girerek hem de pusula kullanarak mükerrer oy kullandığına dair usulsüzlük iddiaları ortaya atıldı.

Usul ihlali iddiaları ortaya çıkmıştır.

*Bu çalışma 10 Aralık-22 Ocak tarihlerini kapsamaktadır.